

Huvudman

Åre kommun
kundtjanst@are.se

Ärendet

Tillsyn av Mörsils anpassade grundskola i Åre kommun, nu fråga om uppföljning av beslut den 24 maj 2023

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Åre kommun att senast **fredag den 29 mars 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist i ämnesområdet motorik. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Åre kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Åre kommun ska vidta följande åtgärder

Ämnesområdet motorik

1. Se till att undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnesområdes syfte och centrala innehåll. Av huvudmannens redovisning ska det framgå när och på vilket sätt huvudmannen säkerställer att eleverna får undervisning i ämnesområdet motorik, avseende momenten som kräver tillgång till simbassäng. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (Läroplan för anpassade grundskolan 2022, avsnitt 3.17 Motorik (SKOLFS 2010:255)).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Åre kommun en anmärkning avseende brist gällande beslut om anpassad studiegång. Åre kommun ska senast **fredag den 29 mars 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisningen leds av legitimerade och behöriga lärare, undervisningens innehåll och omfattning utöver ovan nämnda ämnesområdet motorik, skriftliga individuella utvecklingsplaner, systematiskt kvalitetsarbete samt rutiner för mottagande i anpassad grundskola.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:475) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2023 genomfört en tillsyn av Mörsils anpassade grundskola i Åre kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisningens innehåll och omfattning, skriftliga individuella utvecklingsplaner, systematiskt kvalitetsarbete samt rutiner för mottagande i anpassad skola.

Skolinspektionen har den 24 maj 2023 beslutat att förelägga Åre kommun att senast den 15 november 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisningens innehåll och omfattning, skriftliga individuella utvecklingsplaner samt systematiskt kvalitetsarbete. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Åre kommun en anmärkning rörande rutiner för mottagande i den anpassade grundskolan.

Åre kommun har den 15 november 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har därefter begärt in kompletterande redovisning. Åre kommun har den 6 december respektive den 8 december 2023 inkommit med kompletterande redovisning.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Åre kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Ämnesområdet motorik

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att Åre kommun planerar att bygga om simhallen som finns vid Mörsils skola så att eleverna i den anpassade grundskolan kan få undervisning i de delar av ämnesområdet motorik som kräver tillgång till simbassäng. Av redovisningen framkommer vidare att ett ärende för att bygga om simhallen har inletts av Åre kommun. Barn- och utbildningskontoret har fått i uppdrag att tydliggöra vad som behöver åtgärdas för att lokalen ska bli ändamålsenlig för den anpassade grundskolan. Biträdande rektor, specialpedagog och pedagoger har haft möte med barn- och utbildningskontorets fastighetsintendent i ärendet. Fastighetsintendenten har arbetat fram ett förslag på anpassningar i lokalen. Förslaget beslutas i kommunfullmäktige under december månad 2023. Huvudmannen uppger att ansvaret på anpassningar i lokalen idag ligger utanför barn- och utbildningskontorets påverkan.

Av huvudmannens kompletterade redovisning den 6 december 2023 framkommer att simhall och tillhörande bassäng inte är tillgänglig för elever i Mörsils anpassade grundskola. Elever med störst fysisk utmaning har inte möjlighet att undervisas i lokalen på grund av hur lokalen nu är utformad. Därutöver saknas det hjälpmedel. En alternativ undervisningslokal har eftersökts under höstterminen 2023 men har enligt huvudmannen inte varit möjlig att använda på grund av långa resvägar.

Rättslig reglering

Undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnes eller ämnesområdes syfte och centrala innehåll (Läroplan för anpassade grundskolan 2022, avsnitt 3.17 Motorik (SKOLFS 2010:255)).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en fortsatt brist att alla elever inte ges undervisning i allt centralt innehåll i ämnesområdet motorik. Den fysiska lärmiljön utgör hinder för att alla elever ska kunna delta i bad. Detta innebär att skolan inte blir likvärdig för alla och att eleverna inte får den utbildning som de har rätt till.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Åre kommuns verksamhet vid Mörsils anpassade grundskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning av centralt innehåll i ämnesområdet motorik. Det finns därför skäl att förelägga Åre kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framkommer att utredning av särskilt stöd för en elev påbörjades den 15 september 2023 och beslut om anpassad studiegång har tagits den 2 november 2023. Beslutet är fattat av rektor. Av kompletterande redovisning den 8 december 2023 i form av åtgärdsprogram framkommer att beslutet har överklagandehänvisning. Åtgärdsprogrammet beskriver vilka åtgärder eleven är i behov av, bland annat förkortad skoldag under en begränsad tid.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i anpassade grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att beslutet om anpassad studiegång saknar uppgift om vilka avvikelser från timplanen som beslutet innebär för den aktuella eleven. Vidare framgår inte om beslutet innebär avvikelser från de ämnen, i detta fall ämnesområden, och mål som annars gäller för utbildningen. Det utgör fortsatt en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Åre kommuns verksamhet vid Mörsils anpassade grundskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anpassad studiegång. Utredningen visar att Åre

kommun vidtagit åtgärder för att avhjälpa vissa, om än inte alla, av tidigare konstaterade brister avseende anpassad studiegång. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Åre kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framkommer att skolan har anställt en biträdande rektor med särskilt ansvar för verksamheten för den anpassade skolan. Skolan har även anställt en specialpedagog med behörighet för den anpassade grundskolan. Både biträdande rektor och specialpedagog påbörjade sina tjänster under höstterminen 2023. Huvudmannen uppger att det fortfarande arbetar pedagoger i verksamheten som saknar behörighet för den anpassade grundskolan. Huvudmannen anser emellertid att pedagogerna har mångårig erfarenhet av undervisning i skola och/eller fritidshem och med handledning av specialpedagog bedömer huvudmannen att undervisningen kommer att uppnå en god kvalitet. En av pedagogerna kommer att söka speciallärarutbildning med inriktning intellektuell funktionsnedsättning inför höstterminen 2024. Två av lärarna har lärarlegitimation.

Vidare uppger huvudmannen att rekrytering av medarbetare med behörighet för anpassad grundskola kommer att ske under vårterminen 2024, enligt kommunens befintliga rutiner. Biträdande rektor för den anpassade grundskolan ansvarar för kommande rekrytering och annonsering.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 § skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 20 § skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Av 2 kap. 18 och 21 §§ skollagen framgår att om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns särskilda skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisning. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Läraren får anställas för högst ett år i sänder.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningens innehåll och omfattning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningstid

Huvudmannens uppger i sin redovisning att sedan höstterminen 2023 utformas undervisningen i verksamheten enligt ny timplan och varje elev har ett enskilt schema där respektive ämnesområde finns utlagt utifrån angiven timplan.

Skolan har räknat ut utebliven undervisningstid under våren 2023, vilket blev 11 dagar per elev. Under hösten 2023 har skolan vid två tillfällen erbjudit eleverna kompensation så att alla elever erhåller garanterad undervisningstid. Två elevers familjer har tackat ja till kompensation för utebliven undervisning. Övriga elever och deras familjer har avstått kompensation. Huvudmannen uppger vidare att skolan fortfarande har svårt att erbjuda alla elever den undervisning som de har rätt till. Detta på grund av elevers specifika behov och svårighet att bemanna och rekrytera. Skolan har vid några tillfällen behövt ställa in lektioner. Skolan fortsätter arbetet med att säkerställa elevernas garanterade undervisningstid genom att rekrytera och organisera för att kvalitetssäkra undervisningen. Skolan har rekryterat och introducerat nya vikarier samt överbemannat med elevresurser som en åtgärd för att komma till rätta med detta.

Undervisningens innehåll

Av huvudmannens redovisning framgår att Mörsils anpassade skola har påbörjat ett fortbildningsarbete i arbetslaget kring läroplanens innehåll. Assistenterna och pedagogerna i verksamheten kommer att fördjupa sig i de olika ämnesområdena och i användandet av digitala hjälpmedel. I utbildningsinsatsen kring digitala hjälpmedel kommer habiliteringens kompetenser att nyttjas. Biträdande rektor och specialpedagog organiserar varje vecka träffar med pedagogerna i verksamheten som benämns "kvalitetsdialoger". Syftet med träffarna är att kvalitetssäkra undervisningen och att genom kollegialt lärande utveckla undervisningen utifrån ämnesområdenas syfte och centrala innehåll. Vidare uppger huvudmannen att specialpedagog kommer att organisera enskilda handledningstillfällen med pedagogerna.

Särskilt stöd

Av inkommen redovisning framkommer bland annat att specialpedagog fått i uppdrag att kartlägga samtliga elevers kunskapsnivå med en första prioritering för de elever som haft avvikelse från timplanen (anpassad studiegång). För en elev är en utredning om särskilt stöd avslutad och ett beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram finns.

Rättslig reglering

Undervisningstid

Av 11 kap. 4-7 §§ skollagen framgår att eleverna ska ges undervisning i samtliga ämnen eller ämnesområden som de ska ha undervisning i. Den totala undervisningstiden för varje elev i anpassade grundskolan ska vara minst 6890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden vara minst 6665 timmar. Eleverna får rätt antal undervisningstimmar i respektive ämne, ämnesområde och stadie.

Undervisningens innehåll

Undervisningen följer och omfattar aktuellt ämne eller ämnesområdes syfte och centrala innehåll (Läroplan för anpassade grundskolan 2022 (SKOLFS 2010:255)).

Särskilt stöd

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Det framgår även att om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Åre kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skriftliga individuella utvecklingsplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framkommer att verksamheten erbjuder samtliga elever och vårdnadshavare utvecklingssamtal kontinuerligt för att prata om elevens kunskapsutveckling. Skolan har påbörjat ett arbete under höstterminen 2023 med att dokumentera elevernas kunskapsutveckling utifrån ämnesområden i ett digitalt verktyg och skriftliga individuella utvecklingsplaner är upprättade för alla elever i den anpassade grundskolan. I arbetet har pedagogerna tagit hjälp av barn- och utbildningskontorets IT-strateg för att utforma elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner utifrån rubrikerna, nuläge, utvecklingsmål, metod, avstämning, utvärdering och bedömning samt framåtsyftande planering. Specialpedagog och skolläkare har initierat kontakt och samverkan med habiliteringen i syfte att organisera arbetet med elever och för att precisera målsättningar och framåtsyftande planeringar för elevens utveckling samt för skolan och hemmets gemensamma arbete.

Rättslig reglering

Av 11 kap. 15 § skollagen framkommer att läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ska ha ett utvecklingssamtal minst en gång per termin om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

Enligt 11 kap. 16 § skollagen ska läraren i årskurs 1-5 en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 - a) kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i de ämnen som eleven får undervisning i, eller
 - b) kriterierna för bedömning av kunskaper i de ämnesområden som eleven får undervisning i, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6.

Enligt 11 kap. 16 a § skollagen ska läraren i årskurs 6-9, om eleven får undervisning i ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i eller ett ämnesområde, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 - a) betygskriterierna i ämnet, eller
 - b) kriterierna för bedömning av kunskaper i ämnesområdet, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Åre kommun bryter mot bestämmelserna när det gäller skriftliga individuella utvecklingsplaner. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Systematiskt kvalitetsarbete

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framkommer att huvudmannen tydliggjort och utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet gällande den anpassade grundskolan. På skolenheten för anpassade grundskolan har pedagogerna påbörjat en process med att strukturera det systematiska kvalitetsarbetet i ett årshjul. På ett dialogmöte den 6 oktober 2023, där rektorer, verksamhetschef för grundskola, verksamhetschef för elevhälsa samt nämnd träffades, kommunicerades verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Anpassade grundskolans systematiska kvalitetsarbete dokumenteras och synliggörs nu på enhetsnivå och huvudmannanivå.

Rättslig reglering

Av 4 kap. 3 § skollagen står att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Av 4 kap. 4 § skollagen står att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs.

Enligt 4 kap. 6 § skollagen ska det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ dokumenteras.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Rutiner för mottagande i anpassad grundskola

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framkommer att rutiner för mottagande i anpassad grundskola är kommunicerade av biträdande rektor för Mörsils anpassade grundskola vid ovan nämnt dialogmöte den 6 oktober 2023. Enligt huvudmannens redovisning kommunicerades vilka elever som får tas emot i anpassade grundskolan och vem som beslutar om det. Vidare togs upp att en utredning inför mottagande i anpassade grundskolan ska omfatta en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 5 § skollagen framgår att barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i anpassade grundskolan.

Frågan om mottagande i anpassade grundskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i anpassade grundskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Rebecka Rasmuson.

Utredaren Anna Karlsson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Eva-Lena Ölund Brändström medverkat.